

Pääkirjoitus HANNU PARTANEN

Julkiset palvelut ja verojen alentaminen

Julkisten peruspalvelujen, erityisesti sosiaali- ja terveyspalvelujen, tila on tällä hetkellä huono koko maassa, ja useissa yksittäisissä kunnissa palvelurakenne on lähes romahduksen partaalla. Erityisen suuria ongelmat ovat vanhustenhuollossa. Asiakkaat eivät joko saa kipeästi tarvitsemiaan palveluja ollenkaan tai joutuvat jonottamaan niitä luvattoman pitkään. Yksittäisissä tapauksissa voidaan puhua palvelua tarvitsevien asiakkaiden laiminlyönnistä ja jopa suoranaisesta heitteillejättöstä.

Tiedossa on, etteivät sosiaalitoimen ohjeelliset laatusuositukset läheskään kaikissa tapauksissa toteudu. Esimerkiksi vanhustenhuollossa on henkilöstövajaus useammin sääntö kuin poikkeus. Henkilökunnan vähyydestä aiheutuva kiire ja työtaakan raskaus stressaavat työssä olevia. Se ei voi olla heijastumatta palvelutasoon. Kärjiksi viime kädessä joutuvat aina asiakkaat, vanhustenhuollossa palveluja tarvitsevat vanhukset.

Nykyisessä tilanteessa onkin perusteltua kysyä, onko tilanne valtakunnassa enää lainmukainen: toteutuuko koko maassa käytännössä perustuslain säädös kansalaisten oikeudesta riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Vastuu tilanteesta kuuluu julkiselle vallalle, valtiolle ja kunnille. Käytännössä avainasemassa ovat vallassa olevat poliittiset ryhmät, päättäjät maan hallituksessa ja kunkin kunnan tosiasiallissa taloudellisissa tekijöissä. Vaatimus julkisen talouden supistamisesta konkreti-

Kun palvelujen heikkoa tilannetta arvioidaan, ensimmäinen perustelu on aina valtion ja kuntien rahan vähyys. Julkisen vallan rahanpuute on kuitenkin pitkälle poliittista tekoa. Se on seurausta valitusta yhteiskuntapolitiikasta, jossa yhtenä keskeisenä tavoitteena on julkisen sektorin supistaminen ja suoranainen alasajo. Julkisen talouden osuutta kansantaloudessa halutaan pakkomieltä pienentää. Linjan perustelujen taustalta löytyy enemmän ideologisia kuin tosiasiallisia taloudellisia tekijöitä. Vaatimus julkisen talouden supistamisesta konkreti-

soituu nykyämenossa veronalennuspolitiikassa. Verojen alentaminen, toisin sanoen julkisten voimavarojen supistaminen, ajaa kirkkaasti ohi verovaroin rahoitettujen peruspalvelujen kehittämisestä.

Vuoden takaisten edustakuntavaalien jälkeen Jäätteenmäen ja Vanhasen hallitukset ovat alentaneet ansiotulojen verotusta runsaalla yhdellä miljardilla eurolla. Lisäksi hallitus on toteuttanut muun muassa huomattavat alkoholi- ja autoverojen alennukset. Romukoppaan ovat joutuneet hallituspuolueiden vaalitaistelussa esittämät linjat pidättyvyydestä verotuksen alentamisessa. Hallitus kiiruhti heti ensimmäisenä vuotenaan käyttämään melkein koko oman hallitusohjelmansa veronalennusvaran. Hallituksen uuden kehyshudjetin laadinnan yhteydessä keskeiset ministerit liputtivat jälleen tuntuville veronalennuksille. Keskustelua käydään enää alennusten aikataulusta.

Ylimoitettut veronalennukset vaarantavat yhteiskunnan tuottamien palvelujen taloudellisen perustan. Vaaravyöhykkeessä on nyt kansallisen terveysprojektin ja sosiaalialan kehittämishankkeen tavoitteiden rinnalla myös olemassa olevien palvelujen säilyttäminen. Verojen alennuksia tullenevat aikanaan seuraamaan julkisten menojen leikkauslistat. Kokemus osoittaa karvaasti, että kun julkisia menojen leikataan ja höylätään, häviäjien keskuudesta löytyvät aina eläkeläiset.

Eläkeläisten suurelle enemmistölle yhteiskunnan verovaroin tuottamat julkiset peruspalvelut, erityisesti sosiaali- ja terveyspalvelut, ovat monin verroin tärkeämpiä kuin veronalennukset. Hyvin saatavissa olevista ja laadukkaista palveluista hyötyä palveluja käyttävä eläkeläisten suuri enemmistö. Verojen alentamisesta hyötyä eläkeläisistä merkittävästi vain erittäin pieni, parhaiten toimeentuleva ryhmä. Varsinaisen hyödyn veronalennuksista korjaavat aina yhteiskunnan suurtuloiset.

Eläkeläisten suurelle enemmistölle yhteiskunnan verovaroin tuottamat julkiset peruspalvelut, erityisesti sosiaali- ja terveyspalvelut, ovat monin verroin tärkeämpiä kuin veronalennukset. Hyvin saatavissa olevista ja laadukkaista palveluista hyötyä palveluja käyttävä eläkeläisten suuri enemmistö. Verojen alentamisesta hyötyä eläkeläisistä merkittävästi vain erittäin pieni, parhaiten toimeentuleva ryhmä. Varsinaisen hyödyn veronalennuksista korjaavat aina yhteiskunnan suurtuloiset.

Eläkeläiset ry korostaa palvelujen ensisijaisuutta suhteessa verotuksen alentamiseen. Mikäli yhteiskunnalla on varaa verotuksen alentamiseen peruspalvelujen kehittämistä vaarantamatta, ensimmäisenä on alennettava toteutettava ruuan arvonlisävero. Ruuan hinnan alennuksesta hyötyvät kaikki kansalaiset ja suhteellisesti siitä hyötyvät eniten pienituloiset.

Eläkeläiset ry korostaa palvelujen ensisijaisuutta suhteessa verotuksen alentamiseen. Mikäli yhteiskunnalla on varaa verotuksen alentamiseen peruspalvelujen kehittämistä vaarantamatta, ensimmäisenä on alennettava toteutettava ruuan arvonlisävero. Ruuan hinnan alennuksesta hyötyvät kaikki kansalaiset ja suhteellisesti siitä hyötyvät eniten pienituloiset.

PEKKA ISAKSSON

Sananen toimittajalta

Kun Eläkeläinen-lehden kaltainen yhden vakinaisen työntekijän lehti saa uuden toimittajan, on luonnollista, että häneltä udellaan, kuinka lehti muuttuu tai uudistuu. Toimittaja on yrittänyt vastata mahdollisimman varovaisesti. Kovisteltunakin hän on kieltäytynyt antamasta ohjelmajulistuksia. Siihen on useita syitä, joista miltei kaikki ovat joko esillä tai esiintyvät tämän lehden sivuilla.

Työ on vanhan sanonnan mukaan tekijänsä näköinen. Niin on myös Eläkeläinen-lehti. Juuri siksi se ei voi olla toimittajansa näköinen. Järjestölehden sisältö ja ilme riippuvat hyvin paljon avustajista, sekä ammatikseen kirjoittavista että harrastajista. Kuten lukija voi sisäsivuilta todeta, kirjoittavat vanhat tutut ja luotettavat avustajat edelleen vakioapalstoillaan. Lehti on myös järjestön muiden työntekijöiden näköinen. He kirjoittava lehteen ja vaikuttavat sen sisältöön pelkättään niinkin, että lehti kertoo heidän toimialoistaan.

Eläkeläinen-lehden erityispiirre on laaja järjestön jäsenistä koostuva kirjeenvaihtajien ja yhdistysten tiedottajien joukko. Kirjoitukset ja kuvat yhdistysten kokouksista, tilaisuuksista, retkistä ja muista tapahtumista ovat edelleen tervetulleita. Ilman niitä eläkeläisten ääni ei kantaisi edes oman järjestön lehden palstoille.

Vaikka lehti toivoo digitaalisessa muodossa olevaa aineistoa, siis tietokoneella kirjoitettuja ja sähköpostina lähetettyjä juttuja, se ei hylji lyijykynälläkin kirjoitettuja viestejä. Se olisikin kummallista järjestöltä, joka on aloitteellisesti puolustanut myös niiden eläkeläisten oikeutta saada kohtuuhintaista palvelua pankeilta, joilla ei ole tietokonetta ja verkkoyhteyttä.

Tarkkaavainen lukija huomaa, että toimittaja on käyttänyt yhdistysten tiedottajien ja kirjeenvaihtajien lähettämiä juttuja ja mielidekirjoituksia aineistona koostessaan juuri juttua pankkikampanjasta. Tällaiset koostetut voivat olla myös tulevaisuudessa hyvä tapa saada mahdollisimman monen kirjoittajan näkemys julki.

Eläkeläinen-lehden sivumäärä ja muut voimavarat ovat rajalliset. Jo hyvin lyhyen kokemuksen jälkeen toimittaja ounastelee, että lehteen lähetettyjen kirjoitusten määrä koettelee toistekin rajoja. Juttujen toimitamisen tarkoituksena on

sananvapauden ulottaminen mahdollisimman monen käytettäväksi.

Jos jotakin, niin tämän toimittaja voisi esittää ohjelmallisena linjana, jolle se olisi niin itsestään selvä: toimittajan työn, siis sekä hänen kirjoittamiensa että hänen käsittelemiensä juttujen, tarkoituksena on vaalia ja laajentaa eläkeläisten sanomisen oikeutta.

Ehkä asian käänköpuoli ei ole yhtä itsestään selvä, vaikka tunnemme sen myös arkipäivästä. Niitä kuullaan parhaiten, jotka malttavat kuunnella. Lehdessä se merkitsee tilan antamista myös muiden kuin eläkeläisten ja Eläkeläiset ry:n jäsenten puheelle. Se ei näy vielä tässä lehdessä, mutta toimittaja uskoo, että myös muilla kuin meillä itsellämme on tärkeää sanottavaa eläkeläisten asemasta ja ikääntymispolitiikasta ja sen yhteiskunnallisista ehdoista.

Lehden tekijöiden lukuisuus on vain yksi syy toimittajan varovaisuuden vastauksiin lehden mahdollisesta muuttamisesta. Lehden luonteen vuoksi se ei pohjimmiltaan ole toimittajan päätettävissä oleva asia, vaikka hänen ajatustensa, tunteidensa ja käsiensä viisaus tai sen puute näkyy sekä hyvässä että pahassa ja vaikka hän voi vauhdittaa tai jarruttaa muutoksia. Muistettakoon sekin, että toimittaja ei ole lehden päätoimittaja.

Käsillä oleva lehti kertoo yhden järjestöme olemassaoloon ja toimintaan liittyvän erityisen syyn, jonka vuoksi lehden tekijöiden kannattaa nyt edetä mieluummin hitaasti kuin kiireesti, vaikka uudistuksille voisi olla tarve. Eläkeläiset ry:n keskusvaltuusto ja -hallitus kokoontuivat huhtikuun alussa Kuntorantaan seminaariin, joka jatkoi jo viime syksynä alkanutta ja edustajakokouksen edellyttämää järjestön kehitystyötä. Lehti ei voi irtaantua koko järjestön tavoitteiden ja toimintapojen kehittämisestä.

Ja vielä on yksi syy edetä mieluummin pienin askelein kuin suurin harppauksin. Sen on toimittajalle opettanut pitkäaikainen kokemus toinen toistaan suuremmista lehti-uudistuksista, useimmiten niiden seuraajana, mutta joskus uudistukseen vähän osallistuneenakin. Usein on käynyt niin, että aikaa on kulunut miltei yhtä paljon uudistuksen selittämiseen kuin sen tekemiseen.

Kansaneläkkeen tasokorotus ja palvelujen rahoitus

Eläkeläiset ry:n viesti Vanhasen hallituksen kehysbudjettiin 2005-2008 on, että eläkeläiset odottavat hallitukselta ennen muuta kansaneläkkeen tasokorotusta ja riittävien resurssien turvaamista julkisten peruspalvelujen kehittämiseen jo vuoden 2005 valtion budjetissa.

Hallitusta kehoitetaan aientamaan kansaneläkkeen tasokorotus yhdellä vuodella hallituksen kaavailemasta vuodesta 2006 ja toteuttamaan korotus selvästi hallituksen tarjoamaa seitsemän euron kuukausikorotusta suurempana. Tasokorotuksen kiirehtimistä puoltavat jo toteutetut tuloverojen alennukset, jotka eivät antaneet minäkäänlaista ostovoiman lisää suurelle osalle eläkeläisistä ja maaliskuun alussa voimaan tullut viinaveron alennus, joka pienentää eläkkeiden tulevia indeksikorotuksia. Kansaneläkkeen tasokorotus on sosiaalisesti oikeudenmukainen painottuessaan kaikkein pienituloisimpiin. Sen tuoma ostovoiman lisä menee varmimmin suoraan kotimaiseen kulutukseen ja tukee siten työllisyyttä.

Kansaneläke on tällä hetkellä ensimmäisessä kuntaryhmässä yksin asuvalle 496,38 euroa ja toisessa kuntaryhmässä 475,73 euroa kuukaudessa. Pelkällä kansaneläkkeellä elää nykyisin runsaat 110 000 eläkeläistä ja kansaneläkkeen saajia on yhteensä noin 700 000. Kansaneläkkeen tasokorotus hyödyntää eläketulovähennyksen kautta myös niitä eläkeläisiä, jotka eivät kansaneläkettä saa.

Kansalaisten hyvinvoinnin kannalta on tärkeää, että yhteiskunnan tuottamat peruspalvelut ja niiden kehittäminen saavat tulevassa budjetissa riittävät resurssit. Tämä edellyttää tasapainoista kustannusjakoa valtion ja kuntien kesken. Eläkeläiset ry korostaa erityisesti sosiaali-

Juhlaristeily reippaassa myötätulessa – kaikki paikat varattu

Eläkeläiset ry:n 45-vuotisjuhlariesteily on hyvässä myötätulessa. Varauksia tuli niin paljon, että kaikki paikat varattiin jo ennen määräaikaa 1.4. Matkalle on mahdollista päästä korkeintaan jonottamalla peruustuspaikkoja. Matkavastaavien tai ryhmien kokoajien ilmoittamat kiintiöt voi peruuttaa 15.5. mennessä. Osaperuutuksia ja matkalaisten nimenmuutoksia voi tehdä kuluitta 15.8. saakka.

Juhlaristeily tehdään syyskuun 14.–15. päivänä Turusta Kapellskäriin M/S Silja Europalla.

– Todellisia helmiä, jalostettaviksi kelpaavia. Näin luonnehti ay-konsultti Veijo Laitinen keskusvaltuuston ja -hallituksen työn tuloksia Eläkeläiset ry:n kehittämisseminaarin päätteeksi Kuntorannassa.

Veijo Laitinen veti seminaarin jäməkästi.

Kaarina Kapraali (oik.) Vappu Kemppainen, Pentti Aittokallio ja Ritva Antiroiko ryhmätyössä.

”Jalostettaviksi kelpaavia helmiä”, sanoi vetäjä Eläkeläiset ry:n kehittäminen alkoi kovatahtisessa seminaarissa

PEKKA ISAKSSON

Kaksipäiväinen ja kovatahtinen seminaari järjestettiin keskusvaltuuston kokouksen yhteydessä huhtikuun alussa. Se oli jatkoa viime syksyn seminaarille, jossa rakennettiin perustaa järjestöorganisaation ja toimintatapojen kehittämiseksi. Siihen velvoitti kevään 2003 edustajakokous.

Työ päättyy vasta seuraavassa edustajakokouksessa. Sille esitellään ehdotukset uudeksi järjestörakenteeksi ja säännöiksi. Jäsenet, yhdistykset ja aluejärjestöt osallistuvat työhön useassa vaiheessa.

– Samalla tavalla kuin järjestön on oltava avoimempi, tehokkaampi ja joustavampi, myös sen uudistustyön on oltava avointa ja demokraattista. Siinä tarvitaan kaikkia

ja arvostetaan kaikkien mielipidettä, sanoi työn suuntaaviivat esitellyt toiminnanjohtaja Hannu Partanen.

Jäsenille syksyllä

Ensi lokakuussa ja marraskuussa järjestetään aluejärjestöittäin tapaamistilaisuudet Vankkurit liikkeellä -idean mukaisesti. Esimerkki on saatavaksi edustajakokouksen onnistuneesta valmistelusta. Tilaisuuksissa jäsenet miettivät yhdessä järjestön toiminta-ajatusta ja pohtivat, minkälainen he haluavat järjestön olevan lähitulevaisuudessa ja vuonna 2010. Se on asetettu järjestön uudistumisen horisontiksi.

Uudelleen asiaa käsitellään yhdistyksissä ja aluejärjes-

töissä syksyllä 2005 ja alkukeväästä 2006. Tuolloin ovat esillä esitykset järjestöuudistukseksi ja uusiksi säännöiksi.

Demokratia ja osallistuminen

Eläkeläiset ry on vahva eläkeläisten edunvalvoja ja monipuolinen kulttuuri- ja harrastusjärjestö, mutta sen toiminta-ajatusta ja tehtäviä on selkiinnyttävä. Uudistamisen tarve lähti liikkeelle yhdistyksistä, jotka tekivät viime edustajakokoukseen useita aloitteita järjestön kehittämisestä.

Keskushallitus esitti ja edustajakokous hyväksyi päätöksen, että uudistaminen on edustajakokousvälin mittainen hanke. Alustavasti kes-

kusvaltuusto pohti päätöksen toteuttamista viime syksynä. – Tuolloin puhuimme kansalaisjärjestöstä, demokratiasta sekä osallisuudesta ja osallistumisesta, muistutti järjestösihteeri Anu Mäki koko työn peruskivistä.

Seminaarissa alustanut erikoissuunnittelija Arja Suni Ikäinstituutista tähdensi sekä eläkeläis- ja vanhustyön järjestöjen perinteitä että niiden uudistumista.

– Perinteet ovat vuosikymmenten mittaisia ja sellaisina vankka peruspilari, mutta järjestöt ovat toimijoina aina olleet halukkaita kehittämään ja kokeilemaan uusia työmuotoja, Suni sanoi.

Seminaarikin piti tätä hyvänä lähtökohdana: arvokas on säilytettävä, mutta maailman ja yhteiskunnan muutokses-

sa on pysyttävä mukana – eikä ainoastaan pysyteltävä mukana, vaan omilla taidoilla, taidoilla ja voimilla yritettävä myös vaikuttaa kehitykseen.

Entä DI-pojat ja maisterityöt?

– Me olemme kolmea työtä tekemällä kouluttaneet lapsemme diplomi-insinööreiksi ja maistereiksi. Kymmenen vuoden päästä he lähestyvät eläkeikää, mutta haluavatko he liittyä järjestöömme, kiteytti Vappu Kemppainen Ämmänsaaresta yhden tärkeän osan yhteiskunnan muutoksesta. Koulutustaso on kasvanut ja suurten ikäluokkien eläköityminen on jo alkanut.

– Samalla on huolehdittava,

että vanhat jäsenet pysyvät mukana, Kemppaisen puheenvuoroa täydensivät sekä seminaarin vetäjä Veijo Laitinen että monet osanottajat.

Osanottajat totesivat pariössä ja yleiskeskusteluissa, että haasteita asettavat monet muutkin tekijät: koko väestön ja eläkeläisten eriarvoistuminen, yhteiskunnan monimutkaistuminen, köyhyys ja eläkeläisten suuret toimeentulohuolet, sosiaali- ja muiden palvelujen hakemisen monimutkaisuus, tietotekniikan kehittyminen. Haasteiden ja karkoiden listalle ei meinannut tulla loppua.

Tietoa ja taitoa

Monissa puheenvuoroissa tähdennettiin tietoa, asiantuntemusta ja osaamista. Järjestön uudistumisen suunta voi löytyä juuri niistä.

Eläkeläiset ry on siinä tapauksessa vuonna 2010 kansalaisjärjestö, joka tietää muita paremmin, mitä on olla eläkeläinen ja sen ansiosta voi tukea eläkeläisiä osallistumista yhteiskunnalliseen keskusteluun ja päätöksentekoon. Samalla se tukee eläkeläisiä elämään toiminnallista, arvokasta ja kiinnostavaa elämää, seminaari pähkäili alustavasti yhtä visiota kuuden vuoden päähän.

Minkälainen toiminta-ajatusta ja toiminnan suuntaaviivat ovat, riippuu siitä, jalostuvatko seminaarin osanottajien löytämät helmet seuraavan kahden vuoden aikana.

Tiukkaa tuumausta.

Keskusvaltuusto hyväksyi vetoituksen EU-vaaleista ja arvioi viime vuoden toimintaa. Etualalla Maija Väisänen, Onni Varis ja Kauko Pääkkö. Takana vasemmalla Anna-Liisa Suominen, keskellä takana Hilkka Rauäng.

Vuoden 2003 helmet: edustajakokous ja ystävärasteily

Keskusvaltuusto kehotti EU-vaalityöhön ja puhui jäsenhankinnasta

Eläkeläiset ry:n keskusvaltuusto kehottaa eläkeläisiä seuraamaan EU-parlamenttiin pyrkivien näkemyksiä unionin kehittämistä, osallistumaan kampanjointiin ja järjestämään vaalivilaisuuksia sekä äänestämään kesäkuussa järjestettävissä vaaleissa.

Keskusvaltuusto käsitteli EU-vaaleja keuhkokokouksessa Kuntorannassa huhtikuun alussa. Kokouksen mielestä kysymys Suomen EU-jäsenyydestä on jo syytä unohtaa, koska Suomi on kymmenen vuotta ollut osa unionia.

Unionin toiminta ohjaa merkittävästi kansallista päätöksentekoa ja sillä on suora vaikutus jokaisen suomalaisen elämän ehtoihin. Siksi on tärkeää, että kansalaisten ääni kuuluu EU:ssa. Parlamentilla on siinä tärkeä rooli, totesi keuhkokokous kannanotossaan.

Kannanotto julkaistaan kokonaisuudessaan Eläkeläiset-lehden seuraavassa numerossa.

EU-vaalien lisäksi kokous käsitteli viime vuoden toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen ja keskusteli Leppeät löylyt -keräyksestä. Toiminnanjohtaja Hannu Partanen listasi vuoden 2003 saavutusten kärkeen neljä tapahtumaa ja toimintakohdetta. Ne olivat hyvä edustajako-

kous, onnistunut ystävärasteily, jäsenhankintakampanja ja Kumppanuuden voima-projekti, jossa on tutkittu omaishoitajien uupumista ja kuntoutettu omaishoitajia.

Jäsenhankintakampanjan tulos, 2 300 uutta jäsentä, osoitti että tuloksia syntyy, kun asiaan kiinnitetään huomiota ja se muistetaan jatkuvasti. Jatkuvuus on tärkeä, koska poistuma on suuri ja ikäihmisistä kilpailevat nyky-yhteiskunnassa niin moni muu järjestö, harrastus ja toimintamuoto, Partanen toteasi.

Edustajakokouksen päätöksistä Partanen tähdensi Ikäntymispoliittista asiakirjaa, joka on lajissaan ainutlaatuinen Suomessa. Siitä valmistettua opintoaineistoa on jo tänä keväänä ryhdytty käymään läpi monien yhdistysten kerhoissa.

Keskusvaltuuston jäseniä puhutti erityisesti jäsenhankinta. Toivo Keränen Pirkanmaalta kertoi Nokian yhdistyksen käynnistäneen kampanjan jo ennen keskusjärjestöä. Vaikka yhdistys on kaupungissa todella vahva 655 jäsenineen, sillekin oli työn ja tuskan takana säilyttää nykyinen jäsenmääränsä. Keränen kertoi, että jäsenhankintaan on yhdistetty yhteistyö ammattiosastojen

kanssa.

Ilmapiiri ja toiminta

Keskushallituksen jäsen Teuvo Vuorenpää Jämsänkoskelta piti jäsenhankintaa monien muiden tavoin elämän ja kuoleman kysymyksenä. Oman yhdistyksensä jäsenmäärän hän kertoi nousseen 18,1 prosenttia, kun uusia jäseniä saatiin viime vuonna 27.

Se vaatii, että meillä on kentällä hirmuisen aktiivisia jäseniä, jotka ovat aina valmiit keskustelemaan muiden ihmisten kanssa. Onnistumisen ratkaisevat yhdistysten ilmapiiri ja toiminnallisuus, Vuorenpää arvioi.

Antti Henriksson Helsingistä oli samaa mieltä. Hän tähdensi sallivuutta ja kertoi, että Eläkeläiset ry:n käynnistämä kampanja pankkien palvelumaksuista toi paljon yhteydenottoja. Ihmiset ovat kiinnostuneita järjestöstä, jonka toiminnan he kokevat itselleen tärkeäksi.

Marketta Semi Vaasasta ja Kaarina Kapraali Rovaniemeltä puhuivat omaishoitajien tukemisesta. Semi toivoi, että Kumppanuuden voima -projektista kerrotaan enemmän järjestön ulkopuolelle. Järjestösihteeri Anu Mäki saattoi kertoa hänelle ja

muille kiinnostuneille, että Eläkeläiset ry järjestää tänä keväänä seminaarin Varkaudessa. Projektin loppuraportti julkistetaan syksyllä.

Ryhdyimme Rovaniemen yhdistyksessä selvittämään, kuinka kaupunki tukee omaishoitajia. Siinä paljastui myös se, että kun osaa kysyä, niin myös vastauksia saadaan, Kaarina Kapraali kertoi.

Leppeät löylyt lämpenevät

Keskusvaltuusto kuuli väliraportin Kuntorannan Leppeät löylyt -keräyksen etenemisestä. Huhtikuun alkuun mennessä oli koossa noin kaksi kolmasosaan keräystavoitteesta eli 45 000 eurosta.

Nyt tarvitaan loppukiriä. Siihen on suhtauduttava enemmän kuin vakavasti eikä keräys ole sillä hoidettu, kun on saatu tuotoksi euro per nappi, sanoi keskusjärjestön puheenjohtaja Juhani Vähäkangas.

Keskusvaltuusto kuuli järjestön taloudenhoitajan Terho Hirviniemen esittelemän tilinpäätöksen. Tarkan taloudenpidon ansiosta Eläkeläiset ry:n talous on vakaalla pohjalla, mutta säästäväisyys on edelleen suuri hyve.

Arja Sunin iskusanat: Omanlainen magneettijärjestö

Terveydenhuollon maisteri Arja Suni toi Eläkeläiset ry:n kehittämistyöhön kaksi tärkeää iskusanaa: magneettijärjestön ja omanlaisen järjestön. Suni viritti keskusvaltuuston seminaaria puhumalla järjestöstä kumppanina ja esittelemällä ikäihmisiä ja eläkeläisiä koskevaa tuoretta tutkimusta.

Magneettijärjestö on nimensä mukaisesti järjestö, joka vetää ihmisiä puoleensa, koska sen toiminta koetaan tarpeelliseksi ja kiinnostavaksi. Toiseen iskusanaan, omanlaiseen järjestöön, sisältyy osa selityksestä, mitä se tarkoittaa.

Se on järjestö, jonka ihminen tuntee omakseen, jonka arvot ja toimintatapa vastaavat ihmisen omia arvoja ja tapaa toimia, Suni vastasi.

Ikäihmisten palvelujen rakennuttava ihmisten arvostamiseen ja itsemääräämisoikeuden kunnioittamiseen ja niiden on vastattava yksilöllisiin tarpeisiin. Tämä on hyvä ohjenuora myös järjestöille, sanoi Ikäinstituutissa erikoissuunnittelija työskentelevä Suni.

Eduvalvonnan ja monipuolisen kulttuuritoiminnan rinnalle Suni nosti kolmanneksi toimintaloheksi liikunnan.

Kun keho liikkuu, myös mieli liikkuu, hän tiivisteli liikunnan merkityksen. Tutkimukset kertovat, että ikäihmiset haluavat osallistua ohjattuun liikuntaan.

Tutkimusten perusteella Suni pohti myös kysymystä hyvän vanhenemisen ja pitkäikäisyyden edellytyksistä.

Tärkeitä asioita ovat mielekäs sosiaalinen rooli yhteisössä, myönteinen maail-

Arja Suni mukaan järjestöt ovat aina halunneet kehittää toimintaansa.

mankuva ja minäkäsitys, kohtuullinen hyvä kunto ja tupa-koimattomuus.

Elämäntavasta puhuttaessa on hyvä huomata kaksi asiaa. Jokainen kaipaa tunnetta, että hän on merkittävä juuri omanlaisenaan. Ja mikä yhtä tärkeää, ei pidä ryhtyä toisten tuomariksi, sillä kaikki me olemme tehneet virheitä ja erehtyneet, Suni tarkensi.

Sunilta kysyttiin muun muassa naisten ja miesten eroista sekä elämäntönnän elämän aiheuttamasta katkeruudesta.

Järjestön kannalta tärkeä ero on siinä, että naiset luopuvat miehiä herkemmin harrastuksistaan ja ovat arempia menemään mukaan uusiin. Ainakin maaseutuyhteisöissä on todettu, että naiset kokevat katkeruutta ja sairastuvat masennukseen tunteesta, että oma elämä on jäänyt elämättä. Suni vastasi. (PI)

Tiedotuslehti ja tilaisuuksia

Eläkeläiset ry. kampanjoi ikäihmisiä EU-vaalityöhön

Eläkeläiset ry on saanut ulkoministeriöltä avustuksen Eläkeläisen ääni kantaa Brysseliin -kampanjaan. Sen tavoitteena on herättää keskustelua EU-politiikasta ja innostaa ikäihmisiä osallistumaan EU-parlamentin vaaleihin.

Kansalaisjärjestönä Eläkeläiset ry:n tehtävä on tukea kansalaisten osallistumista yhteiskuntapolitiiseen keskusteluun ja päätöksentekoon. Sen tärkeä osa on vaikuttaminen Euroopan unionin päätöksenteon toimintaan.

Kampanjaan kuuluu tiedotuslehti, joka ilmestyy toukokuun 10. päivänä Eläkeläiset-lehden liitteenä ja

josta otetaan myös eripainos. Sen jakelusta huolehtivat yhdistykset ja aluejärjestöt. Yhdistyksien ja aluejärjestöjen puheenjohtajille on lähetetty kirjeitse tarkemmat ohjeet.

Lehteä voi myös erikseen tilata jakoon Eläkeläiset ry:n keskus toimistosta 30 kappaletta suurempina erinä. Tilaukset on tehtävä 30.4. mennessä.

Eläkeläiset ry järjestää yhdessä KSL:n kanssa sarjan EU-tilaisuuksia ja seminaareja Niistä ensimmäinen oli Oulussa 29.3. Tilaisuuksista ilmoitetaan Eläkeläiset-lehden toukokuun numerossa ja paikallisesti.

Pankkikapina herätti järjestöt ja jäsenet

Eläkeläisjärjestöjen kampanja pankkien palvelumaksujen kohtuullistamiseksi herätti kansan puhumaan pankeista. Kampanjasta on kerrottu näkyvästi kaikissa tiedotusvälineissä. Lähes kaksi kolmasosaa kansanedustajista heräsi ja allekirjoitti Jukka Gustafssonin (sd) aloitteen palvelumaksuista.

Palvelumaksuja on luonnollisesti puitu Eläkeläiset ry:n aluejärjestöjen ja yhdistysten kevätkokouksissa ja muissa tilaisuuksissa. Jäsenet ovat olleet harvinaisen yksimielisiä. Kampanja ja sen moottori, Eläkeläiset ry:n johto, on saanut runsaasti kiitosta, pankit yhtä runsaasti kovasanaista kritiikkiä.

Keskustelussa on mietitty, mikä olisi palvelumaksujen kohtuullinen yläraja ja toisiko uuden pankin perustami-

nen ratkaisun. Pankkeja on muistutettu pankkituesta ja markkinointilupauksista.

Vaasan Eläkeläisten kevätkokouksen mielestä korkeat maksut eivät ole sopuisoinnussa lainsäädännönkään kanssa.

– Pelkän kansaneläkkeen varassa elävä tarvitsee jokaisen euron elämiseen. Olemme sitä mieltä, että pankkien palvelumaksuille on asetettava yläraja, ikevätkokous toteaa kannanotossaan.

Varkaudessa on puhuttu pankkiasiaa Torpalla järjestetyssä tilaisuudessa. Tilaisuuteen kutsuttu Osuuspankin edustaja myönsi, että pankin vastaantulo ei tavoita kaikkien vähävaraisimpia asiakkaita, mutta mainosti ratkaisuna maksupalvelua. Se jätti paikalla olleiden mieleen kysymyksen, kuinka

satunnaisten laskujen hoitaminen käy.

Perustetaanpa palvelupankki...

Monissa kannanotoissa ja kirjoituksissa on mietitty, olisiko palvelumaksujen pois-tamiseksi tai edes kohtuullistamiseksi perustettava uusi pankki – tai pikemminkin palattava vanhaan. Niin tekee Kemin Eläkeläiset ry:n johtokuntakin. Se hoksauttaa, että vuodelle 2006 luvattu eläkkeiden kuukausikorotus on pienempi kuin pankkin suurimmat yksittäiset palvelumaksut.

– Löytyykö eduskunnasta todella eläkeläisten puolustajia ja ovatko pankkivaltuudet vain rahaamaailman palvelijoita? Monet pankit ovat luvanneet vapauttaa 55 vuot-

ta täyttäneet palvelumaksuista, jos asiakas ohjaa eläkkeensä niiden tileille. Lupaus on petetty. Emme uskokaan, että asia tulee kuntoon pelkästään neuvottelemalla, kemiläiset perustelevat esitustään.

... tai Kunnallispankki

Palvelumaksuja on käsitelty myös mielipidekirjoituksissa. Väinö Antikainen Varkaudesta pitää pankkin toimia suoranaishana ikärasimina.

Antikaisen mielestä palvelumaksujen katoksi tarjottu 2 euroakin on liikaa: sehän on 12 vanhaa markkaa. Myös hän miettii ratkaisuja, joilla asia saataisiin todella kuntoon. – Helsingin seudulla

kilpailee Nooa Säästöpankin perinteisistä säästöpankkien asiakkaista liikepankkien kanssa. Se ei ole vielä päässyt siivilleen. Meillä Kehä kolmosen ulkopuolella asuvilla saattaisi olla jonkinlainen mahdollisuus saada kunnomn palveluja Koivunlehtipankin laajentumisen myötä.

Antikainen kehottaa harkitsemaan keskusteluun heitettyä ideaa Kunnallispankin perustamisesta. Se vastaisi tavallaan Postipankkia, jonka tehtävänä oli huolehtia valtion ja muun julkisen alan maksuliikenteestä.

– Ehkä kuntien yksityisomistuksessa oleva pankki voisi huolehtia paitsi kuntien rahoitustarpeesta, myös vanhusten eläkkeiden maksamisesta ja laskuista ilman että jokaisella pitää olla net-

ti- ja muut yhteydet.

Pankkikampanja on saanut kiitosta muiltakin kuin järjestöjen jäseniltä. Yrittäjä Liisa Kuisma Sipoosta kiittää kampanjasta, joka hänen mielestään puolustaa myös muita kuin eläkeläisiä. Hän kysyy, olisikohan aika laati kritiirit pankeilla luovutettavasta luomumerkistä.

– Luomumerkki voitaisiin myöntää pankille, joka sitoutuksi oikeasti arvostamaan asiakkaitaan myös ihmisiä, jotka omista syistä valitsevat mieluummin henkilökohtaisen pankkipalvelun kuin pankkineidin taitojen opettelun. Ihmisläheistä pankkipalvelua luulisi olevan mahdollista järjestää kohtuuhinnoin myös teknologia-Suomessa.

Pankkimaksu...

Myös Eläkeläiset ry:n johto on tyytyväinen pankkikampanjaan. Sekä järjestön puheenjohtaja Juhani Vähäkangas että keskusvaltuuston puheenjohtaja Timo Laaksonen pitävät sitä onnistuneena.

Kampanjan tuloksia ei vielä kannata ennakoita. Joka tapauksessa ne kertovat, kuinka hyvin demokratia toimii ja kuinka hyvin eläkeläisten ääni kuuluu.

– En muista, että mistään asiasta olisi kirjoitettu sanomalehdissä kolme kuukautta. Yleensä minä tahansa asian julkisuus loppuu Suomessa hyvin lyhyeen, sanoo Timo Laaksonen.

Laaksonen kertoo seuranneensa lehtikirjoittelua erittäin tarkasti. Myös sen sisällöstä hän on myönteisesti yllätynyt.

– Lähes kaikki kirjoittajat niin pääkirjoituksissa ja kolumneissa kuin mielipidesivuilkin ovat yksimielisesti kannattaneet kampanjaa ja vastustaneet pankkien menettelyä. Nyt on alkanut julkisuden toinen aalto, kun aikakauslehdet ovat tarttuneet asiaan, Laaksonen sanoo.

Julkisuus ja eläkeläisjärjestöjen toiminta

ovat saaneet pankit liikahtamaan. Siitä Laaksonen kiittää kainostelematta oman keskustelujärjestön jäseniä, paikallisyhdistyksiä ja aluejärjestöjä.

– Pankit ovat kiirehtineet eläkeläisjärjestöjen tilaisuuksiin. Tietävästi eräät pienemmät pankit ovat päättäneet palvelumaksujen alentamisesta.

Laaksonen, entinen kansanedustaja, ei ole kovin toiveikas kansanedustajien aloitteen suhteen. Tieto eduskunnan työskentelyta-

Toimiiko demokratia, kuuluuko ääni?

Julkisuutta enemmän kuin miesmuistiin

... vai pankkirosvous, miettii Timo Laaksonen pankkien menettelyä

voista saa hänet toppuuttelemaan.

– Perustuslakivaliokunta ei ole aloittanut asian käsittelyä, ei myöskään talousvaliokunta. Kun hallituksen esitykset ajavat edustajien aloitteiden edelle, hautautuvat aloitteet helposti. Ehkä on realistista odottaa, että talousvaliokunta saa aikaiseksi mietinnön, jossa se kiinnittää huomiota palvelumaksujen kohtuullistamiseen, Laaksonen arvelee.

Kampanjan tulos on eläkeläisjärjestöjen vireyden varassa. Eläkeläiset ry:n yhdistyksissä jatkuvat muun muassa nimienkeräyskampanja ja suorat yhteydenotot pankeihin.

Pankkiyhdistys rupattelee valtuuksista

Juhani Vähäkangas on osallistunut Eläkeläiset ry:n edustajana Valtakunnallisten eläkeläisjärjestöjen neuvottelukunnan, VENK:n, ja Pankkiyhdistyksen neuvotteluihin.

– Tai keskustelutilaisuuksiahan ne ovat olleet, sillä pankkiyhdistyksellä ei ole mitään valtuuksia neuvotella palvelumaksujen alentamisesta. Se on koko ajan tähdentänyt, että jokainen pankki päättää asiasta itsenäisesti.

Neuvottelujen tuloksena on tulossa esite helpoimmista ja halvimmista tavoista hoitaa maksuliikenne. Vähäkangas tähdentää, että se

ei ratkaise ongelmaa.

– Eläkeläiset ovat eräällä tavalla pankkien vankeja, koska kaikki yhteiskunnan raha- ja maksuliikenne on järjestetty pankkien kautta. Pienituloiset maksavat palveluista eniten, koska heillä ei ole alennuksiin oikeuttavia talletuksia ja suuria velkoja.

Kaikki eivät pidä tärkeänä

Eläkeläisjärjestöt ovat sopineet, että neuvottelujen jälkeen VENK kokoontuu tarkastelemaan tilannetta. Vähäkangas arvioi, että neuvottelukunnassa tuskin syntyy yksimielistä päätöstä jatkotoimista.

– On järjestöjä, jotka eivät näe tätä asiaa looppulta kovin tärkeänä. Se taas aiheuttaa ongelmia, koska VENK:ssä edellytetään yksimielisyyttä.

– Tällöin itsenäisten eläkeläisjärjestöjen, kuten Eläkeläiset ry:n on, mietittävä mihin toimiin ne ryhtyvät. Eläkeläiset ry:ssä niin tehdään seuraavassa keskuhallituksen kokouksessa huhtikuun lopulla.

Kampanja ei kuitenkaan ole ollut tulokseton. Jo nyt pankit ovat luopuneet korkeimmista maksuista, Vähäkangas sanoo.

PEKKA ISAKSSON